

TŰZKŐ PÉTER IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐ**Megbízó:****MNB-Ingatlan Kft.**

Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.

Adószám: 25569751-2-41

Cégjegyzékszám: 01-09-282793

Szakértői ügyszám:**TP-0212_K_2020.**

IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

A szakvélemény 16 számozott oldalból áll.

Készült: 3 példányban

Kapják: 2 példány a megbízó részére

1 példány a szakértői irattár részére

Készítette:

TŰZKŐ PÉTER
igazságügyi szakértő
kulturális javak piaci ár- és értékbecslése
/010606/

I. MEGBÍZÓ

Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.
Adószám: 25569751-2-41
Cégjegyzékszám: 01-09-282793

II. FELADAT

A szakértő feladatai az alábbiak:

Az MNB-Ingatlan Kft. kért fel igazságügyi szakértői értébecslés elkészítésére. A szakértő feladata, hogy nyilatkozzon a Megbízónak vételre felajánlott 40 darab különböző, a kulturális javak körébe sorolható, Szabados Árpád (1945 -2017) festőművész által készített képzőművészeti alkotások becsült forgalmi értékének mértékéről. A szakértői vélemény a művek értékvizsgálatát, és a szakvélemény készítésének idejére vonatkozó piaci érték megállapítását tartalmazza.

2

III. A SZAKÉRTŐI VIZSGÁLAT MÓDSZEREI, ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK

A szakértői véleményem kialakításakor a műtárgyak hazai és nemzetközi szakértői gyakorlatban elfogadott legfontosabb értékmeghatározási szempontjait használtam, amelyek:

- Szabados Árpád ismertsége, elismertsége, művészettörténeti besorolása,
- a műalkotások provenienciája,
- a műalkotások művészettörténeti jelentősége,
- Szabados Árpád műveinek hazai és nemzetközi műtárgypiaci értéke,
- a hazai és nemzetközi szakértői gyakorlatban elfogadott alsó és felső értékben megadott becsérték kialakítása,
- a műalkotások azonosításra alkalmas leírása, állapotuk rövid ismertetése,
- egyéb szakértői szempontok, megjegyzések.

IV. ELŐZMÉNY

Szakvéleményemet elsősorban személyes műkereskedelmi szakértői tapasztalatom, a rendelkezésemre bocsájtott dokumentumok, az alkotóra és a konkrét művekre vonatkozó cikkek, tanulmányok felhasználásával, a fent leírt szakértői vizsgálati szempontok alapján alakítottam ki. A szakértői vélemény elkészítéséhez felhasználtam az elektronikusan elérhető releváns adatbázisokat, a művészre és a konkrét műalkotásokra vonatkozó információkat.

A szakértői szempontok mellett objektív és szubjektív festményvizsgálati módszerekkel is vizsgáltam a festmények állapotát a szemle során. A szakvéleményben közölt becsült forgalmi értéket a nemzetközi és hazai szakértői gyakorlatnak megfelelő alsó és felső becsérték kialakításával adom meg.

V. ÉRTÉKELÉS

SZABADOS ÁRPÁD (1947 - 2017) ISMERTSÉGE, ELISMERTSÉGE, MŰVÉSZETTÖRTÉNETI BESOROLÁSA

3

Szabados Árpád (Szeged, 1944. március 18. - Budapest, 2017. június 13.) Munkácsy Mihály-díjas magyar festő- és grafikusművész, egyetemi tanár, rektor, érdemes művész.

1944-ben született Szegeden. 1963-1968 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt. 1968-1973 között az Eötvös Loránd Tudományegyetem Apáczai Csere János gyakorló iskola tanáráként dolgozott. 1975-1988 között a Magyar Nemzeti Galéria GYIK-műhelyének vezetője volt. 1970-1984 között a Mozgó Világ képzőművészeti vezetője volt. 1984-2001 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára, majd 1995-2002 között rektora volt. Hazai oktatói tevékenysége mellett az Indiana Egyetem (USA) tiszteletbeli professzora is volt. 2013-tól a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja volt.¹

„Szabados Árpád művészete hatalmas utat járt be a mindennapok agresszív, indulatos, expresszív, lírai vagy drámai, mélyen személyes és XX. századi, vagy általános emberi történéseitől a pszichikailag is a maga teljességében megélt és újrateremtett valóságtól és valós élményidőtől, a létezés és jelenségei sokféleségének, az idő legkisebb elemeiben és legtávolabbi terében és változó kontextusaiban fellelhető közös tartalmainak, életszerű állapotoknak a feltárásáig és költői láttatásáig. A 2000-es évektől bármilyen új témát választ, motívumaitól függetlenül ugyanaz történik rajzain és képein az emberrel, a madárral, a növényvel, a szimmetrikus ornamentummá formált egyéni motívumkinccsel, a struktúrákkal, a színekkel és a fénnel. Kiemeli őket a reális jelen-időből és látványvilágból, és egymással intenzív kapcsolatba állítva a realitásnak megfelelő, rugalmas, áttetsző, dinamikus, az emberi látást az érzékire, a külső és belső értékekre, az életszerűre és az ösztönök szintjén is megérthetőre hangoló, tiszta lényeggé formálja, intenzív érzéki-szellemi kapcsolatrendszerbe helyezi.

¹ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Szabados_%C3%81rp%C3%A1d_\(fest%C5%91\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Szabados_%C3%81rp%C3%A1d_(fest%C5%91))

Az elemek megváltoztathatóak, egyik a másikba alakulhat, saját karakterét is megtartva a másikká lényegülhet át, a művész valamennyit a kiapadhatatlan élet dialogikus viszonyaivá szerveśli.

Szabados Árpád életművének fontos területe az oktatás, több mint 40 éves tanári, művészetnevelő és oktatásszervező tevékenysége. Bár művészetét a kezdetektől figyelemmel kíséri a szakma, mely

számtalan díjjal, kiállítás ismertető- és méltató írással fejezte ki elismerését, a legobjektívebben külföldi kiállításai alkalmával értékelték. Itthon még bőven van tennivaló páratlan életműve alapos megismertetése terén.”² Szabados Árpád alkotásainak hazai „újralfedezése” egyelőre várat magára a hazai műtárgypiacon. A ránk maradt alkotások minősége és mennyisége alapján az életmű szélesebb körben történő megismertetése a hagyatékot gondozók elképzeléseinek megfelelően hamarosan sikeresen megindulhat. A műtárgypiacra történő sikeres bevezetést követően - nagy valószínűséggel - a művek értékében jelentős drágulás következhet be.

SZABADOS ÁRPÁD MŰVEINEK ÉRTÉKE A NEMZETKÖZI ÉS HAZAI MŰTÁRGYPIACON

A művek értékesítésének szempontjából vizsgálva az értéket azt tapasztaljuk, hogy az árverésen kívül eladásra kerülő, kiemelkedő jelentőségű korai művek vagy az életmű szempontjából fontos sorozatok és főművek esetében – tapasztalatom alapján – a tulajdonosok az eladás során saját szubjektív ítéletük alapján is eredményesen tudnak értékesíteni. A másodlagos piacon kialakult árak összegüknél fogva nehezen hasonlíthatók össze azonos művészek árverésen elkelt műveinek árával, hiszen a gyakorlatban a tulajdonos bármekkora összeget kérhet a birtokában lévő nagyjelentőségű művekért.

Szabados Árpád alkotásaihoz köthető referenciaszámokat elsősorban a hazai műtárgypiaci árverésekről ismerhetünk. Az műkereskedelmi adatbázisban fellelhető művekhez köthető értékek csekély száma és a művek minősége alapján ezeket a referenciaszámokat nem tekintettem döntő fontosságúnak a most felajánlott művek értékelésekor. Egy alkotó műveinek értékét nem lehet csupán az árverésen kialakult vételárakra alapozottan értékelni. A modern és klasszikus modern alkotások tekintetében ez a kijelentés fokozottan igaz, hiszen a kortárs művészekre vonatkozóan az

² <https://mmakademia.hu/alkoto/-/record/MMA12414>

árveréseken elért árak – szakértői tapasztalatom alapján – akár jelentősen eltérhetnek a privát értékesítések áraitól. Szabados Árpád műveinek értékelésekor ez fokozottan igaz, hiszen a művész sem a nemzetközi sem pedig a hazai művészeti életben nem tudott kellően markánsan jelen lenni műveivel részben művészi alkatából, részben pedig a hiányos, vagy nem kellően hangsúlyos művészeti menedzselés okán. Szabados Árpád műveinek értékvizsgálatánál fontos szempontként kezeltem az árveréseken kívüli eladási értékekre vonatkoztatható szakértői tapasztalatomat. Műveinek értékét elsősorban kortársai, az új szenzibilitás hazai vonulatához köthető művészek munkáinak jelenlegi értékeihez hasonlítva határozhatjuk meg. Az 1981 és 1987 között Hegyi Lóránt művészettörténész nevével fémjelzett kiállítás sorozat a hetvenes évek avantgárd modernitásával, expanzionizmusával, konceptualizmusával szemben, rezignált, introvertált, érzékiségre törekvő műveket mutat be. A kiállító művészek sora: Borbás Klára, Halász Károly, Kalmár István, El Kazovszkij, Keserü Ilona, Korniss Dezső, Nádler István, Pincehelyi Sándor, Tandori Dezső, Záborszky Gábor, Kelemen Károly, Ádám Zoltán, Birkás Ákos, Bullás József, Cseszlai György, Koncz András, Mazzag István, Mulasics László, Nádler István, Ősz Gábor, Pollacsek Károly, Sebestyén Zoltán, Soós Tamás, Szőnyi György, Szörtsey Gábor, Bak Imre, Fehér László, Károlyi Zsigmond, Klimó Károly, Koncz András, Kovács Attila, Szirtes János.

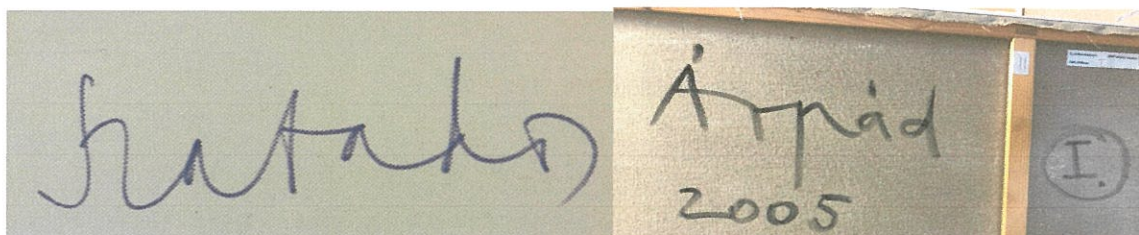
A nemzetközi művészeti életbe bekapcsolódni tudó művészeink, Nádler, Keserű, Bak, ma nemzetközileg is keresett alkotók. Alkotásaiknak értéke ma a nemzetközi műtárgypiachoz igazodik sok esetben. Az itthon ismertté váló alkotók műveinek értéke ma már az árveréseken is hasonlóan jól szerepelhetnek, nem kizárólag galériás vagy a festő gyűjtőkörében lehet sikeres az értékesítés. Fehér László alkotásai mérettől, korszaktól függően 1,5 – 15 millió forint között cserélnek gazdát. Szabados karrierjéhez hasonló alkotók Mulasics, Kelemen, Mazzag, Szirtes művei a készítés dátumától, mérettől, technikától függően 1-8 millió forintos áron cserélhetnek gazdát a hazai műtárgypiacon. Szabados most értékesítésre felkínált alkotásainak értékét is ebben az értéksávban jelölhetjük ki. Ezt az értéksávot szűkítettem a szakvélemény vizsgálati szempontjai alapján a művek egyenkénti értékelésénél. A szűkítés oka, hogy Szabados gyakorlatilag sem hazai sem pedig nemzetközi festészeti tendenciákhoz, iskolákhoz nem köthető. Hegyi Lóránt művészettörténész által rendezett új szenzibilitás irányzat kiállításain sem találkozhattunk műveivel. Az értékelési szempontok közül tehát elsősorban Szabados a hazai és a nemzetközi művészeti kánonban elfoglalt helye, kortársai műveinek értéke alapján határozta meg. Alkotásainak másodlagos piaca gyakorlatilag nincs.

A MŰALKOTÁS PROVENIENCIÁJA

A most értékelt alkotások mindegyike a festő hagyatékát gondozó családtagoktól a festő egykori műterméből származnak. A megvételre kínált alkotások közül 5-14-ig, és a 29. sorszámú alkotások keretezetlen állapotban voltak a szemle időpontjában. Műtárgyvédelmi szempontból a többletköltséget jelentő beavatkozásra a 22. szárnú tétel esetében van szükség. Az alkotás bal alsó sarkánál apró, 2 cm nagyságú szakadás van, amely egyszerűen restaurálható, a mű értékét nem befolyásolja döntően.

A szakértői szemlét Szabados Árpád festőművész egykori műtermében tartottam meg. Az alkotások jelzete a művek hátoldalán és elején is autográf felirattal olvasható szignatúrákban jelenik meg, amelyek szinte minden esetben eltérő helyen és formában vannak jelen. Szabados korai művein pedig sokszor egyáltalán nem láthatunk jelzéseket.

6

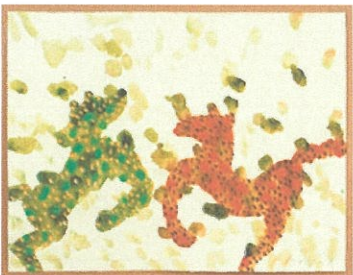

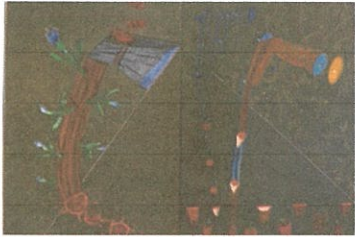
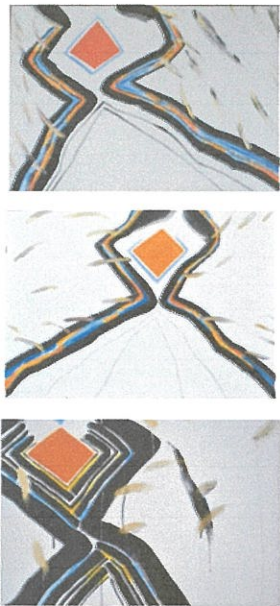
MŰTÁRGYLISTA – A MŰALKOTÁSOK AZONOSÍTÁSRA ALKALMAS LEÍRÁSA, ÁLLAPOTUK RÖVID ISMERTETÉSE

Sorsz.	Kép	Cím, készítés éve	Technika Méret (cm) Megjegyzés	Alsó becsérték	Felső becsérték
1		Eleven liget I 1990-es évek eleje	akril, vászon 100x70	700 000 HUF	900 000 HUF

2		Eleven liget II 1990-es évek eleje	akril, vászon 100x70	700 000 HUF	900 000 HUF
3		Madarak 1991	akril, vászon 100x70	700 000 HUF	1 000 000 HUF
4		Tájból 1994	akril, olaj, vászon 100x80	700 000 HUF	900 000 HUF
5		Lény növény II 1998-2000	akril, papírakril, papírakril, papír 50x65 keret nélkül	220 000 HUF	350 000 HUF

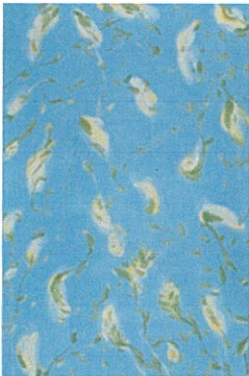
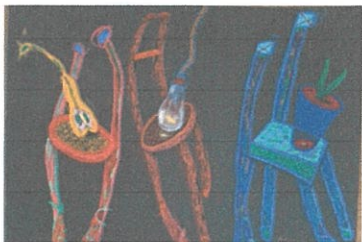
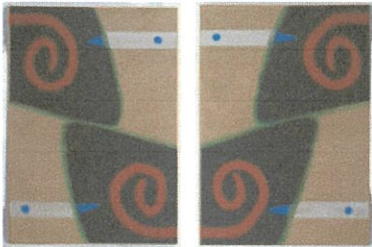
6		Lény növény III 1998-2000	akril, papírakril, papír 50x65 keret nélkül	220 000 HUF	350 000 HUF
7		Lény növény IV 1998-2000	akril, papírakril, papír 50x65 keret nélkül	220 000 HUF	350 000 HUF
8		Lény növény V 1998-2000	akril, papírakril, papír 50x65 keret nélkül	220 000 HUF	350 000 HUF
9		Lény növény VI 1998-2000	akril, papírakril, papír 48x63 keret nélkül	220 000 HUF	350 000 HUF
10		Lények VIII 1999	akril, papírakril, papír 48x63 keret nélkül	200 000 HUF	300 000 HUF

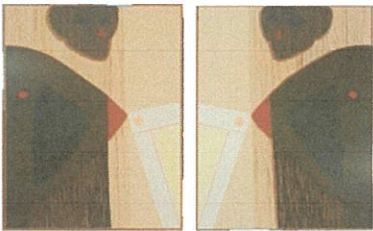
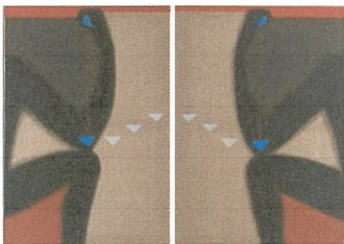
11		Lények IX 1999	akril, papír akril, papír 48x63 keret nélkül	200 000 HUF	300 000 HUF
12		Lények X 1999	akril, papírakril, papír 63x48 keret nélkül	200 000 HUF	300 000 HUF
13		Lények XI 1999	akril, papír 48x63 keret nélkül	200 000 HUF	300 000 HUF
14		Lények XI 1999	akril, papír 48x63 keret nélkül	200 000 HUF	300 000 HUF
15		Helyzet 2000	akril, vászon 150x120	1 200 000 HUF	1 800 000 HUF

16		Fegyveres 2000-es évek eleje	pasztell, ceruza, vászon 150x240 (2db, egyenként 150x120)	1 500 000 HUF	2 200 000 HUF
17		Három fehér 2004-2005	akril, vászon 3 db egyenként 70x100 cm	1 800 000 HUF	2 500 000 HUF
18		Cím nélkül I 2004-2005	akril, vászon 100x120	1 000 000 HUF	1 500 000 HUF
19		Cím nélkül II 2004-2005	akril, vászon 100x120	1 000 000 HUF	1 500 000 HUF

20		Új kifestőkönyv II. 2005	akril, vászon 160x200	1 200 000 HUF	1 800 000 HUF
21		Új kifestőkönyv III. 2005	akril, vászon 160x200	1 200 000 HUF	1 800 000 HUF
22		Madaras II 2005	akril, vászon 180x140 kép bal alsó sarkán 2 cm szakadás	2 000 000 HUF	2 500 000 HUF
23		Madaras III 2005	akril, cérna, vászon 180x140	2 500 000 HUF	3 500 000 HUF

24		Madaras IV 2005	akril, cérna, vászon 180x140	2 500 000 HUF	3 500 000 HUF
25		Madaras V 2005	akril, vászon 180x140	2 000 000 HUF	2 500 000 HUF
26		Madaras VI 2005	akril, vászon 200x160	2 000 000 HUF	2 500 000 HUF
27		Növények I 2012	akril, vászon 120x100	1 000 000 HUF	1 400 000 HUF

28		Növények II 2012	akril, vászon 120x100	1 000 000 HUF	1 400 000 HUF
29		Színszékek 2013-2014	pasztel, vászon 70x100 keret nélkül	700 000 HUF	1 000 000 HUF
30		Cím nélkül 2013-2014	pasztel, vászon 150x200 szemle időpontjában kiállításon	1 200 000 HUF	1 800 000 HUF
31		Hamvasnak készülő (2014)	akril, vászon 300x400 (4db egyenként 150x200)	4 000 000 HUF	6 000 000 HUF
32		Szimmetrikus sorozatból I-II 2007-2008	akril, vászon 100x140 (2db egyenként 100x70)	1 700 000 HUF	2 200 000 HUF

38		Alak páros I-II 2013-2014	akril, vászon 180x280 (2db egyenként 180x140)	2 200 000 HUF	2 800 000 HUF
39		Forgatható I-II 2013-2014	akril, vászon 100x140 (2db egyenként 100x70)	2 200 000 HUF	2 800 000 HUF
40		Szimmetrikus sorozatból III- IV 2014	akril, vászon 100x140 (2db egyenként 100x70)	1 700 000 HUF	2 200 000 HUF
Összesített alsó és felső becstérték:				52 100 000 HUF	70 750 000 HUF

VI. ÖSSZEGZÉS

Az ármegállapításnál alapvetően figyelembe kell vennünk azt a ténytet, hogy Szabados Árpád műveinek árait a hazai műtárgypiac lehetőségei szabják meg. Nemzetközi kitekintésben Szabados rövid ideig együttműködött a kilencvenes évek közepén a stuttgarti Galerie Walz-cal, de ez az együttműködés nem eredményezett máig ható nemzetközi gyűjtőkört, vagy nemzetközi szintű műtárgyárakat. A most megvételre felkínált művek becsült értékének kialakításánál ezt értékcsökkentő tényezőként beépítettem a művek értékébe.

Véleményem szerint mind a negyven most eladásra kínált Szabados Árpád alkotás tekintetében jövőbeni értéknövekedéssel lehet számolni rövid és hosszútávon is. A kiválasztott alkotások gyakorlatilag a teljes Szabados életműről egy szakmailag jól összeállított válogatásban ad átfogó képet. Szabados az 1980-as évek második felétől induló festői életművének legfontosabb, legértékesebb és legszebb periódusai, festői programjai szinte teljes egészében reprezentálva vannak a megvásárlásra szánt alkotások között. „A lények” ciklus színes grafikái, a kétezres évek végtelen

madár- és növénymustrái a Szabados életmű talán legszebb alkotásai, és az úgynevezett forgatható képek mind magas színvonalú művekkel vannak reprezentálva a megvételre kínált minigyűjteményben. A művek mindegyike Szabados legértékesebb alkotói periódusából, a kilencvenes évek elejétől 2014-ig terjedő időszakból származnak átfogó képet adva Szabados Árpád főbb festészeti ciklusairól. Szabados Árpád festészeti hagyatéka a műtárgypiacon nem szóródott szét. A hagyatékot őrzők feltett szándéka a művek szakszerű bevezetése a hazai műtárgypiacra, így az alkotások értéke várhatóan emelkedni fog. A művekre tehát mint jövőbeli megtérüléssel járó műtárgybefektetésekre is tekinthetünk.

A szakvéleményben leírt értéknövelő és értékcsökkentő szempontokra támaszkodva – véleményem szerint – Szabados Árpád 40 különböző alkotásának együttes alsó becsértékét 52 100 000 forintban, míg felső becsértékét 70 750 000 forintban lehet meghatározni.

Budapest, 2020. október 8.

